

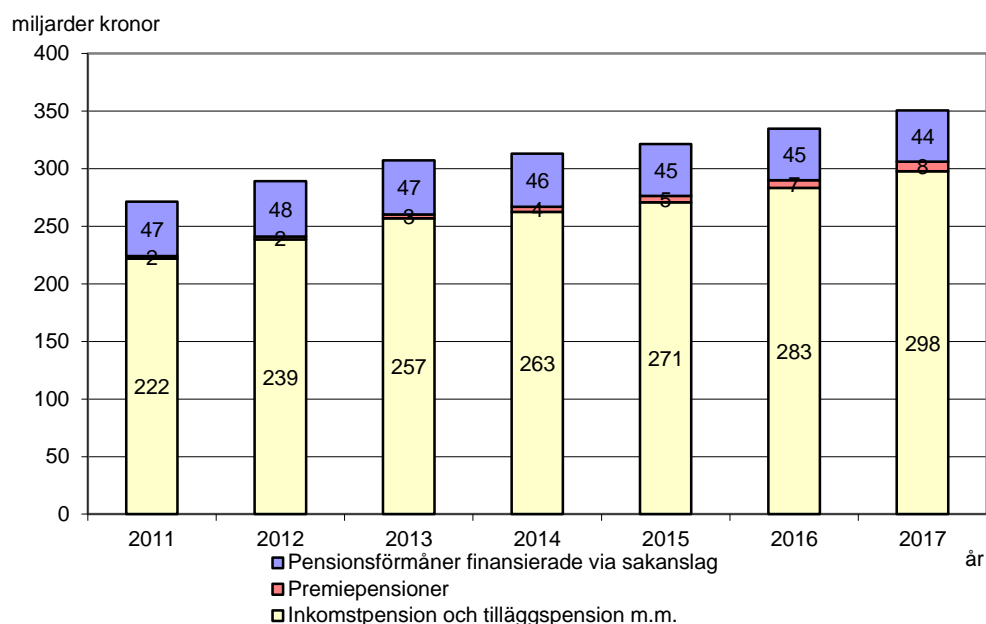
**Anslagsbelastning och prognos för anslag inom
Pensionsmyndighetens ansvarsområde
budgetåren 2012–2017**

Innehåll

Sammanfattning och inledning	3
Prognoser för inkomstindex och balanstal.....	8
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	
1:1 Garantipension till ålderspension	15
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	17
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	19
1:4 Äldreförsörjningsstöd	21
2:1 Pensionsmyndigheten	24
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	31
1:7 Pensionsrätt för barnår.....	33
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.....	35
Bilaga 1	Sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen
Bilaga 2	Utgifter inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde
Bilaga 3	Månadsfördelade prognoser för 2012 och 2013

Sammanfattning

Pensionsmyndigheten har i uppdrag att redovisa utgiftsprognoser för förmåner inom dess ansvarsområde. I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen från 2011-2017.

De totala utgifterna förväntas öka under prognosperioden, från 271 miljarder kronor år 2011 till 350 miljarder kronor år 2017. Utgifterna ökar som en följd av fler ålderspensionärer och att pensionerna ökar nominellt. Antalet ålderspensionärer beräknas öka från 1,9 miljoner år 2011 till 2,2 miljoner år 2017.

Antalet 61-åringar som tog tidigt uttag minskade något från 2009 till 2010 och minskningen fortsatte 2011. Under de tre första kvartalen 2012 är dock andelen 61-åringar med tidigt uttag betydligt fler än motsvarande period året innan. Det är möjligt att vi nu ser ett trendbrott för tidigt uttag men det är än så länge mycket osäkert.

Från de antaganden som gjorts avseende balansindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna (och tilläggspensionerna efter 65 år):

Förändring av inkomstpensioner, procent

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Juli-prognos	+3,5	+4,1	-0,3	+1,1	+1,9	
Oktober-prognos	+3,5	+4,1	-0,8	+0,5	+2,2	+3,0

Frånsett år 2014 prognostiseras inkomstpensionen att öka nominellt för varje år under prognosperioden.

Minskningen av prognosen för följsamhetsindexeringen för år 2014 och 2015 beror på att prognosen för inkomstindex har sänkts. Detta beror främst på att Konjunkturinstitutet har sänkt prognosen för konsumentprisindex. Inkomstindex påverkar balansindex som också har sänkts för dessa år. Även för 2016 har prognosen för inkomstindex och balansindex sänkts något jämfört med föregående anslagsuppföljning men det beräknas ändå bli en högre uppräknings av pensionerna detta år jämfört med beräkningen i föregående anslagsuppföljning.

Andelen 65–66-åringar med bostadstillägg eller garantipension har minskat under senare år. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får bostadstillägg eller garantipension. Långsiktigt minskar därför antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg eller garantipension. Sänkningen av inkomstpensionen 2010 och 2011 medförde dock kortsiktigt att antalet med bostadstillägg eller garantipension ökade något.

Enligt regeringens budgetproposition kommer tilläggsanslag att beviljas år 2012 för två anslag, *Bostadstillägg till pensionärer* och *Åldreförsörjningsstöd*. Detta har beaktats i beräkningen i bilaga 1. Därmed beräknas att det inte behövs någon utökad anslagskredit för något anslag.

De viktigaste prognosförändringarna

Enligt ett lagförslag höjs BTP från 2013. Det maximala bostadstillägget höjs med 170 kronor per månad för ogifta. Det beräknas öka utgifterna för 2013 med cirka 495 miljoner kronor.

Utgiftsprognosen för *ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget* har sänkts relativt kraftigt för 2014 – 2016 vilket beror på en förändrad prognos för balansindex. I övrigt är utgiftsprognosen för ålderspension bara marginellt förändrad. För övriga förmåner kan prognosändringarna betraktas som marginella om man bortser från förändringar som beror på ändrade prognoser för inkomstindex, balansindex och prisbasbelopp samt lagförslag.

Förvaltningskostnader

Prognosen för de förvaltningskostnader som belastar anslaget har höjts med drygt 14 miljoner kronor för 2012 jämfört med föregående prognostillfälle. Detta följer av hittillsvarande utfall och den interna helårsprognos som tagits fram under september i samband med årets andra fördjupade resultatuppföljning. Vi behöver därmed använda delar av den buffert för oförutsedda händelser som vi reserverat inom årets tillgängliga medel. Önskvärt hade dock varit att kunna föra över del av bufferten som anslagssparande till 2013 eftersom vår ekonomi då blir än mer ansträngd enligt våra beräkningar.

Trots att vår prognos 2012 för de totala förvaltningskostnaderna (samtliga finansieringskällor) fortfarande håller sig inom totalen för våra tillgängliga medel (samtliga finansieringskällor sammanslagna), ser vi nu en risk att vår anslagskredit för innevarande år kommer behöva användas. Aktuell prognos visar att ungefär halva anslagskrediten, eller ca 8 miljoner kronor, kommer nyttjas 2012. Detta, som sagt, trots att våra totala kostnader ryms inom våra tilldelade förvaltningsmedel.

Anledningen till den höga anslagsbelastningen, och behovet av att använda anslagskrediten, är att kostnadsutfallet mot våra tre finansieringskällor förskjutits en knapp procentenhet mot anslaget jämfört med ursprungliga beräkningar. Det beror bland annat på att vår verksamhet i många delar styrs till att hantera de fortsatta problemen kopplade till bostadstillägget.

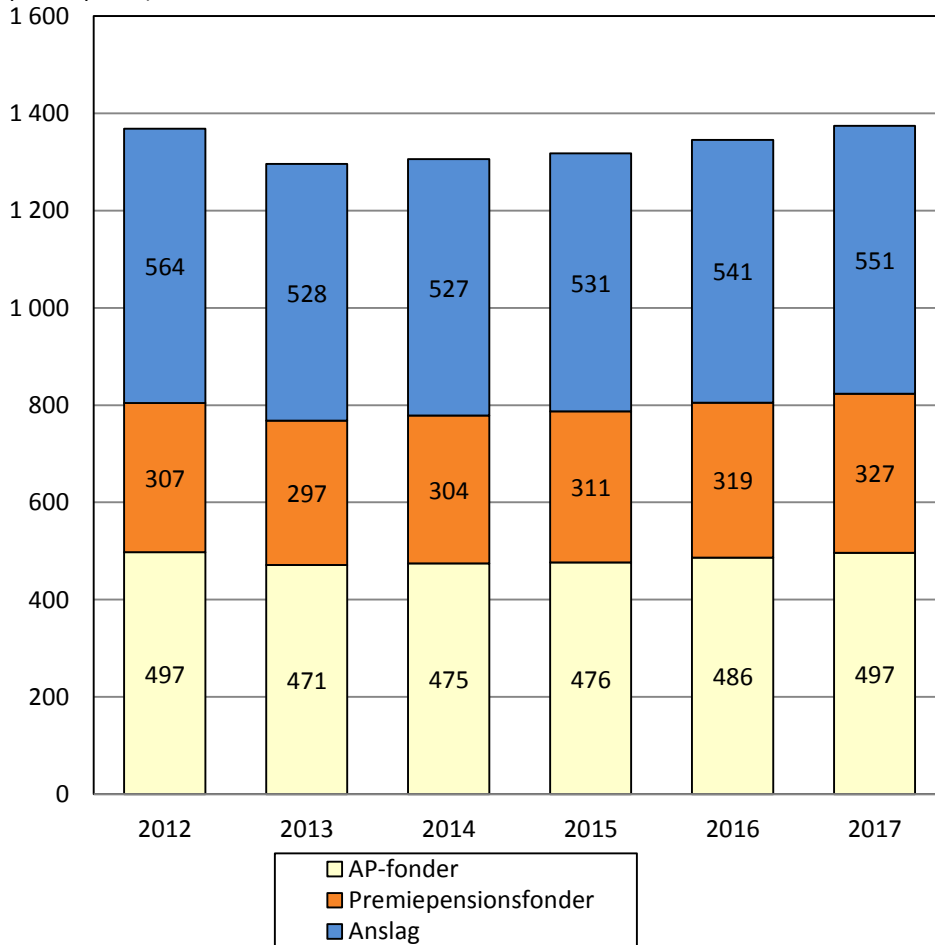
Skillnaden som alltid uppstår i fördelningen mellan finansieringskällorna mellan beräkningar för beslut om tilldelning och faktiskt kostnadsutfall mot de olika

2012-10-26

finansieringskällorna skapar stor osäkerhet i prognoserna av de inbördes proportionerna mellan finansieringskällorna inom den totala förvaltningskostnaden. Prognostiseringen av den totala förvaltningskostnaden ser vi som betydligt mindre problematisk.

Pensionsmyndighetens totala förvaltningskostnad beräknas till ca 1 368 miljoner kronor 2012 och till 1 375 miljoner kronor 2016.

Miljoner kronor
(löpande priser)

Inledning

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2012 ska Pensionsmyndigheten senast den 26 oktober 2012 redovisa utgiftsprognoser för 2012 – 2016. Utgiftsprognoserna ska redovisas i Hermes. Prognoserna ska lämnas i löpande priser. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statsbudgeten. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

Uppdrag

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2012 ska följande redovisas:

- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad
- prognoser för 2012 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2013 – 2016
- prognoser för balanstalet för 2013 – 2016
- prognoser för inkomstindex för 2013 – 2016
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser,
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller,
- prognosen för ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit enligt 7 kap 4 § budgetlagen (2011:203) och hur skulden belastar anslag, respektive AP-fonderna och premiepensionssystemet samt
- användningen av den särskilda krediten enligt 7 kap 6 § budgetlagen (2011:203).

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2012 – 2017 för anslag inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I respektive avsnitt redovisas även en jämförelse med närmast föregående prognos.

En sammanfattande tabell för 2012 och 2013 över anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal för-
månstagare och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för år 2012 och 2013 redovisas i bilaga 3.

Prognoserna för inkomstindex och balanstal redovisas i ett eget avsnitt.

Redovisningen av ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit samt användningen av den särskilda krediten redovisas i avsnitt 11.2:1 Pensionsmyndigheten.

Prognosunderlag

Pensionsmyndigheten strävar efter att använda det mest aktuella dataunderlaget med godtagbar kvalitet som finns tillgängligt. Eftersom en viss eftersläpning finns i

statistiken innebär det för denna rapport att material för september i största möjliga utsträckning har använts. Det ekonomiska månadsutfallet till och med minst september 2012 har beaktats för samtliga anslag.

Vid prognoserna tas hänsyn till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Däremot tas oftast inte hänsyn till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom detaljerat underlag för beräkningar inte finns.

Till beräkningarna har SCB:s befolkningsprognos från 22 maj 2012 använts.

Från Konjunkturinstitutet har hämtats in uppgifter med prognoser för löneutveckling och prisbasbelopp med mera. Dessa antaganden har legat till grund för eller fungerat som antaganden vid prognosberäkningarna. Den antagandebild som använts redovisas i bilaga 2.

Kontaktpersoner

Anslag	Kontaktperson
Prognoser för inkomstindex och balanstal	Stefan Granbom, Hans Karlsson
11.1:1 Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	Hans Karlsson
11.1:3 Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4 Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11.2:1 Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5 Barnpensioner och efterlevandestöd till barn	Hans Karlsson
12.1:7 Pensionsrätt för barnår	Nils Holmgren
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	Hans Karlsson

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet avseende Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för åren 2013 – 2016.

Inkomstindex för ett år baseras på de senaste tre årens genomsnittliga realinkomstutveckling samt förändringen av konsumentprisindex mellan juni året innan och juni två år innan. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16-64 års ålder.

Inkomstindex för åren 2014-2017 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognoser för konsumentprisindex och summa PGI. Pensionsmyndigheten har för dessa år gjort en prognos för antal med PGI och färdigställt prognosen för inkomstindex åren 2014-2017. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex år 2011 var 142,34 och år 2012 är inkomstindex 149,32, en ökning med 4,9 procent. Inkomstindex för år 2013 är 154,84. Pensionsmyndighetens prognos för inkomstindex redovisas nedan.

Prognos PGI

	Utfall			Prognos					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Summa PGI (miljarder kronor)	1302	1305	1346	1412	1464	1505	1561	1627	1691
Procentuell utveckling	4,3	0,3	3,1	5,1	3,7	2,8	3,8	4,2	4,0
Antal med PGI (tusental)	5081	4992	5024	5054	5059	5077	5117	5157	5197
Förändring (tusental)	+6	-89	+32	+30	+5	+18	+40	+40	+40
Snittinkomst (tusental kronor)	256	261	268	279	289	296	305	315	325
Procentuell utveckling	4,1	2,1	2,5	4,4	3,7	2,3	2,9	3,4	3,2

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16-24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst eftersom antalet med pensionsgrundande inkomst för dem som är äldre inte förändras så mycket år från år. Under lågkonjunkturen 2009 sjönk antalet med pensionsgrundande inkomst mellan 16-24 år relativt kraftigt. En viss återgång skedde under 2010. För 2011 beräknas antalet ha ökat något. För åren därefter beräknas antalet fortsätta öka något. Konjunkturinstitutet prognostiserar en ökning av sysselsättningen för kommande år. Antalet med PGI är dock relativt svårt att prognostisera eftersom det är många personer som har inkomster omkring golvet på 0,423 prisbasbelopp.

2012-10-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

Summa PGI styrs dels av lönesummautvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom det påverkar socialförsäkringar m.m.

Det är en relativt hög korrigeringsfaktor som påverkar inkomstindex för 2013. Summa PGI för 2010 blev högre jämfört med tidigare prognoser och antal med PGI lägre. Snittinkomsten blev därför högre jämfört med tidigare prognoser.

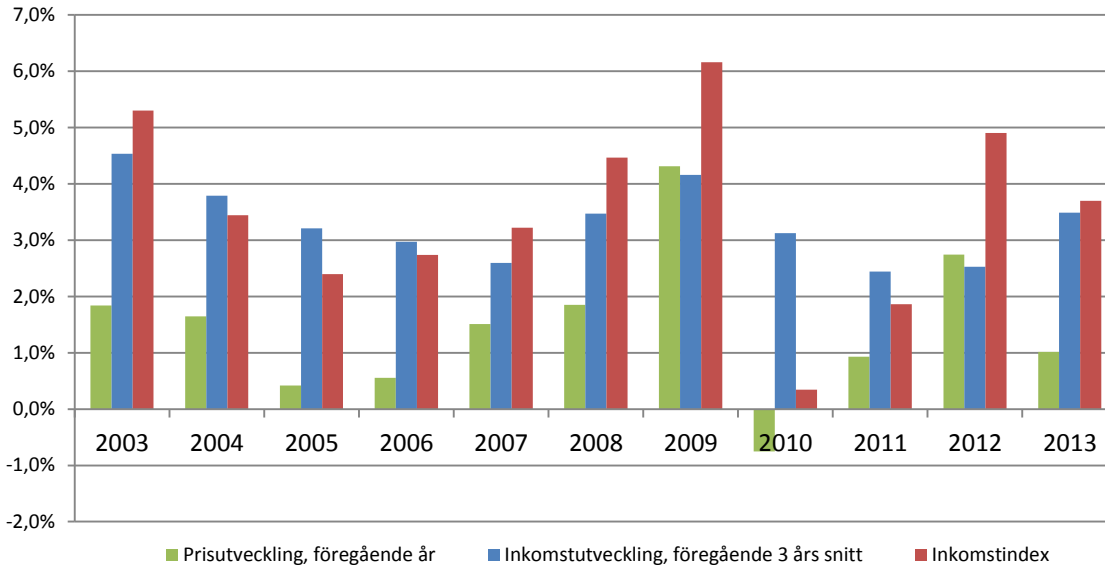
Prognos inkomstindex och dess delar

	Fastställda inkomstindex						Prognos			
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Real inkomst- utveckling, tre års snitt	2,1	1,6	1,3	1,0	1,5	1,9	1,8	1,9	1,4	1,2
Prisförändring, juni t-1 – juni t-2	1,9	4,3	-0,8	0,9	2,7	1,0	1,0	1,3	2,2	2,5
Korrigering av tidigare prognoser	0,4	0,2	-0,2	-0,0	0,5	0,7	-0,1			
Förändring av inkomstindex	4,5	6,2	0,3	1,9	4,9	3,7	2,8	3,1	3,7	3,6
Inkomstindex, ny prognos	131,18	139,26	139,74	142,34	149,32	154,84	159,23	164,22	170,24	176,44
Inkomstindex, föregående prognos							160,10	165,66	171,22	

Jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning har Konjunkturinstitutet sänkt prognosen för konsumentprisutvecklingen. Prognosen för inkomstindex är av den anledningen lägre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning.

Utvecklingen av inkomstindex för ett enskilt år påverkas dels av inkomstutvecklingen men även av prisutvecklingen. Inkomstindex har därför en annan utvecklingstakt jämfört med inkomstutvecklingen. För ett enskilt år har prisutvecklingen relativt stor betydelse jämfört med inkomstutvecklingen (se diagram nedan).

Inkomst- och prisutveckling i förhållande till utvecklingen av inkomstindex

Beräkningen av *balanstalet* baseras på samma antaganden som utgiftsprognoserna. Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fonderna (treårigt medelvärde) samt pensionsskuld. En prognos för socialavgifter ingår vid prognosen över avgiftstillgången medan en prognos för pensionsutbetalningar är ett underlag till prognosen för pensionsskulden. Prognosen för AP-fonderna baseras på såväl prognosen för socialavgifter som prognosen för pensionsutbetalningar.

Ett antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Antagandet bör dock inte betraktas som en prognos eftersom det är behäftat med mycket stor osäkerhet, utan ska ses som ett beräkningsantagande. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar prognosen.

I tidigare anslagsuppföljningar har för kommande år antagits att aktiekurserna ska stiga med fem procent per år. Samma procenttal för varje framtida år har således tillämpats. För ett innevarande år har utfallet kring närmaste föregående kvartalsskifte avlästs och en bedömning har gjorts om hur utvecklingen blir under resten av året.

Pensionsmyndigheten har denna gång ändrat principen för antagandet om aktiekursernas utveckling i anslagsuppföljningen. Antaganden eller bedömningar om hur aktiekurserna kommer att utvecklas kommer alltid att vara osäkra. Därför har vi nu valt att *beräkna* aktiekursernas utveckling enligt en schablonmetod. Detta innebär inte att antagandet blir säkrare men det blir mer transparent. En utgångspunkt vid beräkningen är Konjunkturinstitutets antagande för korta räntor (tre månaders statsskuldsväxlar). Aktier antas ge en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Efter avdrag för utdelningar innebär det att aktiekurserna under ett år beräknas att stiga med knappt en procent mer än vad som motsvarar korta räntor.

För år 2012 har aktiekursernas utveckling till och med september lästs av. För sista kvartalet beräknas att aktiekurserna stiger med en fjärdedel av en ”normal” årsutveckling.

Balanstalet har förändrats måttligt jämfört med föregående anslagsuppföljning trots den ändrade metoden. Som exempel kan nämnas att det treåriga medelvärdet för AP-fonderna har sänkts från 963 till 947 miljarder kr år 2015 (påverkar balanstalet 2017) på grund av den ändrade metoden isolerat. Detta sänker balanstalet med 0,2 procent.

Tabellen nedan redovisar de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2012 – 2015, balanstalet för 2012 och 2013 och en prognos för balanstalet för 2014 – 2017. Något antagande om kursutvecklingen 2016 och 2017 behöver inte göras eftersom balans- talet för år 2017 baseras på utfallet för år 2015. I tabellen redovisas också balansindex för 2012 och 2013 samt en prognos för balansindex för 2014 – 2017.

Under de tre första kvartalen 2012 steg aktiekurserna med nära 11 procent (genomsnitt för Sverige och USA m.m.). Under hela året beräknas aktiekurserna öka med drygt 11 procent enligt den princip vi nu tillämpar. Efter avrundning räknar vi med 11,0 pro- cents ökning av aktiekurserna i år. För åren 2013 – 2015 beräknas aktiekurserna öka med 2 – 3 procent per år. I dessa procentsiffror är aktieutdelningar exkluderade.

Det alternativ som benämns huvudalternativ har legat till grund för beräkningen av balansindex och därmed också utgiftsprognoserna för inkomstgrundad ålderspension, garantipension, änkepension och BTP.

De övriga två alternativen ska ses som en känslighetsanalys om hur balanstalet påverkas av antagandet om aktiekursernas utveckling. I det optimistiska alternativet har antagandet höjts med tio procentenheter för varje år jämfört med huvudalternativet och i det pessimistiska alternativet har det sänkts lika mycket.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aktiekursernas utveckling, %						
Huvudalternativ	+11,0	+2,0	+2,0	+3,0		
Optimistiskt alternativ	+21,0	+12,0	+12,0	+13,0		
Pessimistiskt alternativ	+1,0	-8,0	-8,0	-7,0		
Balanstalet, utfall och prognos						
Huvudalternativ	1,0024	1,0198	0,9800	0,9897	1,0018	1,0096
Optimistiskt alternativ	1,0024	1,0198	0,9820	0,9946	1,0094	1,0171
Pessimistiskt alternativ	1,0024	1,0198	0,9780	0,9848	0,9947	1,0033
Balansindex, huvudalternativ	140,45	148,53	149,69	152,79	158,68	166,04

Balanstalet för år 2013 blir 1,0198. Åren 2014 – 2015 beräknas balanstalet bli lägre än 1,0 men år 2016 beräknas balanstalet bli högre än 1,0 i två av alternativen. År 2017 beräknas balanstalet bli högre än 1,0 i alla tre alternativen.

Att balanstalet blir högre än 1,0 år 2013 innebär att pensionerna detta år blir upp- räknade med mer än vad som motsvarar den vanliga följsamhetsindexeringen, dvs. förändringen av inkomstindex med avdrag för 1,6 procentenheter. De år då balanstalet

2012-10-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

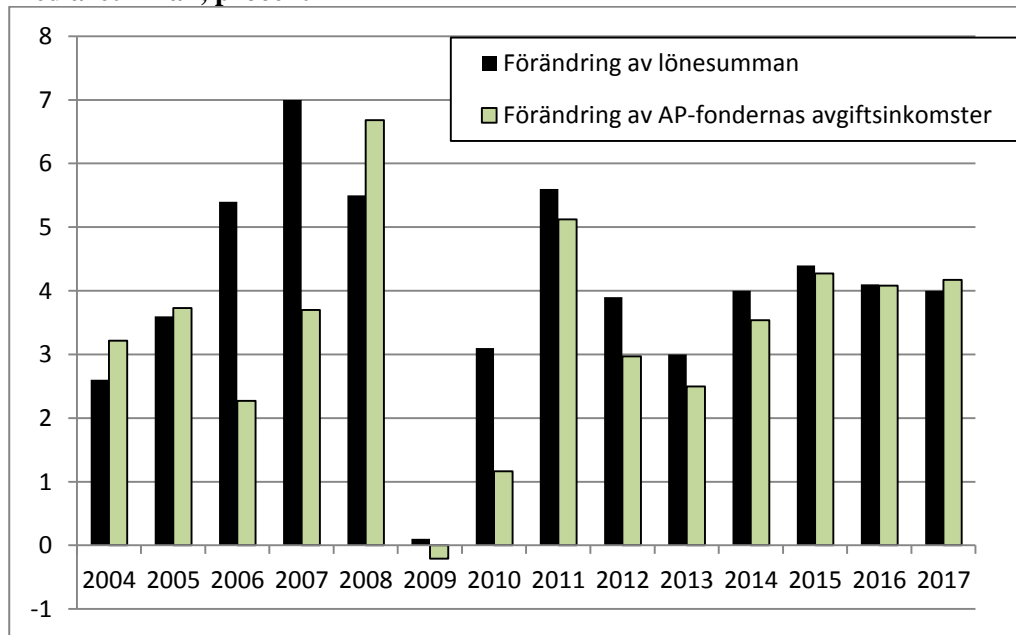
blir lägre än 1,0 räknas pensionerna upp med mindre än vad som motsvarar den vanliga följsamhetsindexeringen.

Förändringarna jämfört med föregående anslagsuppföljning är som nämnts ganska små för balansstalet. Avgiftstillgången har sänkts till följd av mer pessimistiska antaganden för lönesummans utveckling. Pensionsskulden har också sänkts. Detta beror bland annat på att antagandet för inkomstindex har sänkts vilket påverkar balansindex och därmed pensionsskulden. Det treåriga medelvärdet för AP-fonderna har höjts som en följd av en högre antagen avkastning år 2012 jämfört med föregående prognos. De olika förändringarna har i stor utsträckning tagit ut varandra.

Pensionsskulden beräknas öka varje år. Ökningstakten kan dock vara ganska ojämn mellan åren beroende på balanseringar och hur inkomstindex utvecklas.

Tillgångarna består till största delen av avgiftstillgången. Avgiftstillgångens utveckling styrs av AP-fondernas avgiftsinkomster, omsättningstiden och vissa utjämningsregler. Omsättningstiden beräknas minska med några promille per år. AP-fondernas avgiftsinkomster består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift. Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en lite annan utveckling. Denna avgift utgör dock bara en eller ett par procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör ungefär tio procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Denna avgift har minskat vissa år och ökat i mycket måttlig takt de flesta övriga åren. Detta beror bland annat på minskade utgifter inom sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Dessutom är de flesta av ersättningarna som ligger till grund för denna avgift prisindexerade och inte löneindexerade. För kommande år beräknas den statliga ålderspensionsavgiften vara i stort sett oförändrad. Därmed beräknas AP-fondernas avgiftsinkomster sammantaget öka i långsammare takt än lönesumman för alla prognosår utom 2017. Detta har också gällt för flertalet tidigare år vilket framgår av nedanstående diagram som visar utvecklingen från och med 2004.

Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet och en jämförelse med föregående prognos.

		Avgifts- tillgång	AP- fonderna ¹	Summa tillgångar	Pensionsskuld	Balanstal
2013	<i>Utfall</i>	6 827 772	864 848	7 692 620	7 543 262	1,0198
2014	<i>Ny prognos</i>	6 918 977	903 855	7 822 832	7 982 188	0,9800
	<i>Föregående prognos</i>	6 924 522	896 658	7 821 180	7 985 423	0,9794
2015	<i>Ny prognos</i>	7 178 989	919 967	8 098 956	8 182 944	0,9897
	<i>Föregående prognos</i>	7 234 394	910 906	8 145 300	8 202 241	0,9931
2016	<i>Ny prognos</i>	7 388 182	943 673	8 331 855	8 316 521	1,0018
	<i>Föregående prognos</i>	7 466 844	937 927	8 404 771	8 387 335	1,0021
2017	<i>Ny prognos</i>	7 711 247	946 695	8 657 942	8 575 249	1,0096

¹medelvärde för tre år

Följsamhetsindexering m.m.

Alla inkomstpensioner samt tilläggspensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

Den relativt låga ökningen av inkomstindex samt balanseringen medförde att tilläggs-pensionerna över 65 år och inkomstpensionerna indexerades ned med 4,3 procent år 2011. I år har dessa pensioner räknats upp med 3,5 procent och år 2013 blir de uppräknade med 4,1 procent. För år 2014 beräknas pensionerna bli nedräknade igen men för åren 2015 – 2017 beräknas de bli uppräknade nominellt. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan ”real” förändring av inkomstpensionerna beräknas. Inkomstpensionerna beräknas minska ”realt” åren 2014 och 2015 men öka 2012, 2013 och 2017.

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen 2012 – 2016 enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggs-pension över 65 år.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Förändring av inkomstindex, %	+4,9	+3,7	+2,8	+3,1	+3,7	+3,6
Balanseringseffekt	+0,2	+2,0	-2,0	-1,0	+0,2	+1,0
Förändring av balansindex, %	+5,2	+5,8	+0,8	+2,1	+3,9	+4,6
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+3,5	+4,1	-0,8	+0,5	+2,2	+3,0
”Real” förändring av inkomstpensionerna, %	+0,7	+2,9	-1,7	-0,9	+0,0	+0,6

Balansindex är lägre än inkomstindex på grund av de negativa balanseringarna 2010 – 2011. Enligt beräkningarna kommer inte indexeringen att återställas under prognosperioden fram till 2017. Balanseringsreglerna beräknas dock bidra med ett positivt tillskott till indexeringen åren 2012 – 2013 vilket påverkar t.ex. inkomstpension, tilläggs-pension och garantipension. Sänkningen av den inkomstgrundade pensionen 2010 – 2011 höjde garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen sänks tillkommer det även en del nya ”garantipensionärer” som hamnar under brytpunkten för garantipension. De får dock låga belopp i garantipension. Balanseringen har därför en höjande effekt på utgifterna för garantipension och även BTP. Vissa änkepensioner påverkas också av balanseringen.

Prisbasbeloppet beräknas öka under åren 2011 – 2017. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldreförsörjningsstöd, efterlevandestöd samt tilläggs-pension före 65 års ålder. Inkomstindex ökar också under denna period. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Höjningen av inkomstindex höjer också pensionsrätten för barnår.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2012	2013	2014	2015	2016	2017
18 026 800	16 963 400	16 410 000	16 141 400	15 883 100	15 772 800

Analys

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2012–2017 eftersom stora födelseårgångar då fyller 65 år. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. De nya ålderspensionärerna har också högre genomsnittlig inkomstgrundad pension än vad befintliga pensionärer har. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta medför att antalet garantipensioner som tillkommer under ett år är färre än antalet som upphör genom dödsfall. Antalet garantipensioner minskar därmed på lång sikt.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för garantipension, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal. Prisbasbeloppet beräknas öka under åren 2012-2017. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån.

Ungefär 804 000 ålderspensionärer beräknas ha garantipension vid mitten av år 2012. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas att minska till 2014 för att sedan öka 2015. Vid mitten av år 2013 beräknas antalet garantipensioner vara 777 000 och år 2017 ca 772 000. Den relativt kraftiga minskningen av antalet mellan 2012 och 2013 beror på att inkomstpensionen räknas upp med 4,1 procent år 2013 medan prisbasbeloppet ökar med 1,1 procent. Många personer blir av med sin garantipension när inkomstpensionen ökar.

Genomsnittligt garantipensionsbelopp sjunker ganska kraftigt. Det beror på att nya pensionärer har lägre garantipension än vad de som avlider har.

2012-10-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	18 018 800	16 945 400	16 516 000	16 310 600	16 092 200
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden			-121 000	-173 200	-195 100
Volym- och strukturförändringar	+8 000	+18 000	+15 000	+4 000	-14 000
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	18 026 800	16 963 400	16 410 000	16 141 400	15 883 100
Differens i 1000-tal kronor	+8 000	+18 000	-106 000	-169 200	-209 100
Differens i procent	+0,0	+0,1	-0,6	-1,0	-1,3

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju lägre balansindex desto högre garantipensioner).

För åren 2014-2016 är balansindex sänkt jämfört med föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen.

Prognosen för prisbasbeloppet är sänkt för åren 2014-2016 jämfört med föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för åren 2014-2016.

Volym- och strukturförändringar

Medelbeloppet beräknas bli något högre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Utgiftsprognosen har av den anledningen höjts något för åren 2012-2015. Antalet förmånstagare beräknas däremot bli något lägre. Utgiftsprognosen för 2016 är av den anledningen något lägre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning.

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2012	2013	2014	2015	2016	2017
14 228 600	13 892 000	13 377 600	12 861 100	12 450 600	12 072 100

Från anslaget finansieras änkepension, allmän omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för drygt 90 procent av utgifterna.

Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. År 2011 minskade antalet änkepensioner med ungefär 10 500. Kommande år beräknas antalet änkepensioner minska med drygt 11 000 per år. Antalet änkepensioner var ungefär 324 000 i genomsnitt under år 2011 och beräknas till 256 000 år 2017.

Antalet garantipensioner till änkepension beräknas minska från 14 000 år 2011 till knappt 5 000 år 2017.

Antalet allmänna omställningspensioner beräknas minska. I december 2011 var antalet 3 900. Antalet allmänna omställningspensioner beräknas minska till 3 400 år 2017. Antalet garantipensioner till omställningspension beräknas minska i något raskare takt.

Antalet förlängda omställningspensioner var knappt 2 700 i genomsnitt år 2011. Det beräknas att antalet kommer att vara ungefär 2 700 under hela prognosperioden. Antalet garantipensioner till förlängd omställningspension beräknas däremot minska med någon procent de flesta åren.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	14 224 500	13 885 300	13 443 100	12 972 300	12 527 900
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomisk antaganden	–	–	–72 200	–117 900	–84 200
Volym- och strukturförändringar	+4 100	+6 700	+6 700	+6 700	+6 900
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	14 228 600	13 892 000	13 377 600	12 861 100	12 450 600
Differens i 1000-tal kronor	+4 100	+6 700	–65 500	–111 200	–77 300
Differens i procent	+0,0	+0,0	–0,5	–0,9	–0,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt också av inkomstindex

2012-10-26

(ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. Prognosen för både inkomstindex och prisbasbeloppet har sänkts för 2014 – 2016 jämfört med föregående anslagsuppföljning.

Utgifterna påverkas också av balansindex. För änkor födda under något av åren 1930 – 1944 finns en garantinivå för änkepension som baseras på ankans ålderspension och den avlidne makens teoretiska ålderspension. Dessa änkepensioner höjs om balansindex höjs och vice versa. Vissa änkepensioner som inte omfattas av garantiregeln kan däremot sänkas vid ett höjt balansindex och tvärtom. Än så länge är det dock färre änkepensioner som tillhör den gruppen. Jämfört med föregående anslagsuppföljning har prognosen för balansindex sänkts för åren 2014 – 2016.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet allmänna omställningspensioner har höjts något.

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2012	2013	2014	2015	2016	2017
7 956 300	8 139 300	8 162 600	8 079 900	7 862 200	7 796 400

Analys

Långsiktigt minskar antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg (BTP). Det beror på att många BTP-tagare är äldre ålderspensionärer och att nytillkomna ålderspensionärer har en högre medelpension. Andelen 65–66-åringar med BTP har minskat under senare år. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Med reallönetillväxt krävs färre år med förvärvsarbete för att komma över gränsen där bostadstillägg är bortreducerad av inkomstgrundad pension. Under de senaste femton åren har reallönetillväxten i snitt per år varit drygt två procent. För yngre ålderspensionärer stiger också den genomsnittliga tjänstepensionen relativt kraftigt över tid (drygt 8 procents ökning per år mellan 2006-2010 i åldern 65-69 år enligt SCB:s inkomststatistik). Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får bostadstillägg. En annan tänkbar förklaring är att den genomsnittliga förmögenheten bland pensionärer har vuxit.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för bostadstillägg, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Konjunkturinstitutet prognostiserar att boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter ökar för år 2012 med 2,6 procent.

BTP har höjts 2012 på grund av en regeländring. Till det maximala bostadstillägget om 93 procent av boendekostnaden läggs ett nytt belopp om 170 kronor per månad. Utgifterna ökar därför från 2011 till 2012.

Enligt ett lagförslag höjs BTP från 2013. Det maximala bostadstillägget höjs med 170 kronor per månad för ogifta till 340 kronor plus 93 procent av boendekostnaden (dock maximalt 5 000 kronor i boendekostnad). Utgifterna beräknas därför öka från 2012 till 2013.

Tillsvidarebeslut för BTP införs från 1 november 2012 och det innebär att BTP-tagaren inte behöver söka om sitt bostadstillägg. Med regelverket innan dess måste BTP-tagaren kontinuerligt söka om sitt bostadstillägg, vanligtvis varje år. I prognosen har det antagits att tillsvidarebeslut inte får någon påverkan på utgiften. Antagandet är osäkert. De retroaktiva utgifterna beräknas bli lägre men medelantalet beräknas istället bli högre. Utgiften kan påverkas, men det är osäkert i vilken riktning. Den kan bli både något lägre eller något högre som en följd av regeländringen.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	7 920 400	7 578 000	7 561 200	7 429 600	7 242 200
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	+9 300	+19 000	+52 000	+102 100	+77 700
Volym- och strukturförändringar	+26 600	+47 700	+53 200	+57 000	+62 400
Ny regel		+494 600	+496 200	+491 200	+479 900
Övrigt					
Ny prognos	7 956 300	8 139 300	8 162 600	8 079 900	7 862 200
Differens i 1000-tal kronor	+35 900	+561 300	+601 400	+650 300	+620 000
Differens i procent	+0,5	+7,4	+8,0	+8,8	+8,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex, prisbasbeloppet och boendekostnadsutvecklingen.

Prognosen för balansindex har sänkts för åren 2014–2016 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Prognosen för den inkomst som tas upp vid beräkningen av BTP har av det skälet sänkts. Detta har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är höjd för åren 2012-2013 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2012-2016.

Volym- och strukturförändringar

Antalet förmånstagare beräknas bli något fler jämfört med vad som antogs i föregående anslagsuppföljning. Antalet förmånstagare beräknas ha en något långsammare minskningstakt och något fler pensionärer beräknas därför ha bostadstillägg.

Ny regel

Bostadstillägg höjs 2013 enligt ett lagförslag. Det maximala bostadstillägget höjs med 170 kronor per månad för ogifta. Det beräknas öka utgifterna för 2013 med cirka 495 miljoner kronor. Även för efterföljande år ökar utgiften med ungefär samma storlek. Cirka 232 000 ogifta pensionärer har bostadstillägg 2012.

2012-10-26

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2012	2013	2014	2015	2016	2017
586 200	615 900	649 600	684 300	716 300	739 200

Analys

Förmånen är avsedd för personer 65 år och äldre som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner.

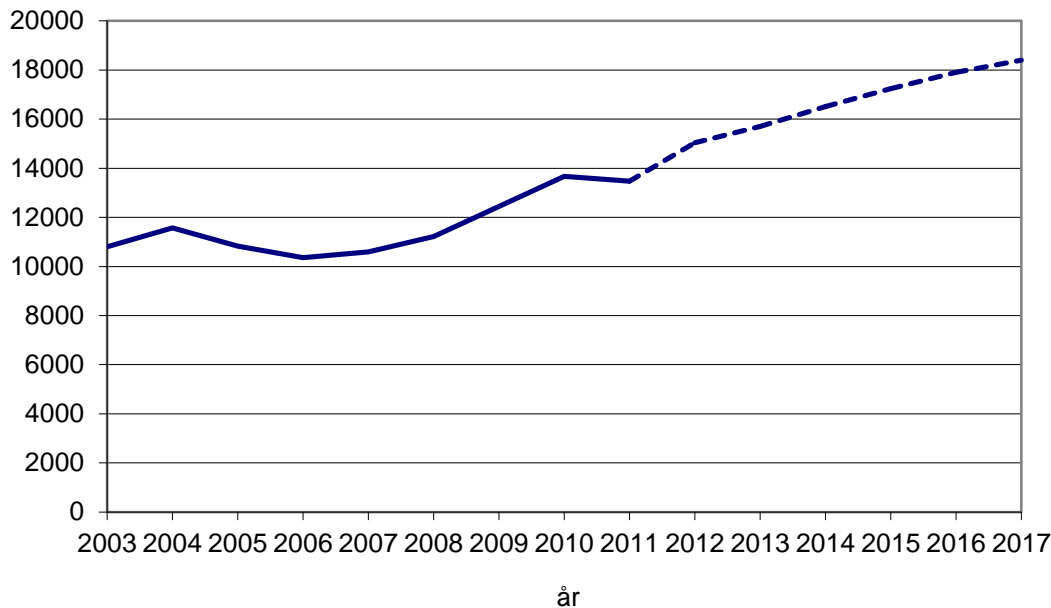
Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) beräknas till 15 000 år 2012. Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. För den sistnämnda gruppen kan hel garantipension ersätta ÄFS efter 10 års bosättningstid. En del av den utgift som för födda 1937 eller tidigare bokförs under anslaget garantipension bokförs därför för födda 1938 eller senare under anslaget äldreförsörjningsstöd. Denna olikhet mellan födelseårgångarna kommer att påverka antalsutvecklingen för ÄFS under många år.

Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen (asylskäl) minskade tidigare, men under det senaste året har den ökat något. Ungefär två procent är över 60 år av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd.

Antalet förmånstagare påverkas även av skatteförändringar eftersom ÄFS beräknas utifrån nettopensionen. Enligt lagförslag sänks skatten 2013. Det har en sänkande effekt på utgiften.

Skälig levnadsnivå för ÄFS har höjts 2012. Det leder till något högre utgifter. Skälig levnadsnivå höjs även för ogifta 2013 enligt lagförslag.

Till år 2017 beräknas antalet förmånstagare öka till 18 400 personer.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	586 500	613 500	648 100	683 600	717 400
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	+400	+900	-200	-900	-800
Volym- och strukturförändringar	-700	+1 300	+1 500	+1 300	-400
Ny regel – skälig levnadsnivå		+3 400	+3 500	+3 600	+3 600
Ny regel – sänkt skatt		-3 200	-3 300	-3 300	-3 500
Övrigt					
Ny prognos	586 200	615 900	649 600	684 300	716 300
Differens i 1000-tal kronor	-300	+2 400	+1 500	+700	-1 100
Differens i procent	-0,1	+0,4	+0,2	+0,1	-0,2

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för åren 2014-2016 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Eftersom skälig levnadsnivå är knuten till prisbasbeloppet har denna förändring haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för 2014-2016.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är höjd för åren 2012-2013 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen.

2012-10-26

Volym- och strukturförändringar

Antalet förmånstagare har justerats upp något för åren 2012-2015 jämfört med föregående anslagsuppföljning. För år 2016 har antalet justerats ned något. För år 2012 har de retroaktiva utgifterna justerats ned något jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning.

Ny regel

Skälig levnadsnivå för ogifta höjs 2013 från 1,401 prisbasbelopp till 1,4468 prisbasbelopp enligt lagförslag. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån. För år 2013 beräknas utgiftsökningen till ca 3,4 miljoner kronor.

Skatten för pensionärer sänks 2013 enligt lagsförslag och det har en sänkande effekt på ÄFS. I ett steg av beräkningen av ÄFS används inkomsten efter skatt. Sänkt skatt medför att nettoinkomsten höjs och det leder till att ÄFS sänks. Skattesänkningen beräknas medföra något färre förmånstagare. En del personer med låga ÄFS-belopp blir av med förmånen.

2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 2:1.1 - Prognos anslag. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

2012	2013	2014	2015	2016	2017
563 985	527 852	527 230	530 580	540 753	551 250

Analys

Prognosen för de förvaltningskostnader som belastar anslaget har höjts med drygt 14 miljoner kronor för 2012 jämfört med föregående prognostillfälle. Detta följer av hittillsvarande utfall och den interna helårsprognos som tagits fram under september i samband med årets andra fördjupade resultatuppföljning. Vi behöver därmed använda delar av den buffert för oförutsedda händelser som vi reserverat inom årets tillgängliga medel. Önskvärt hade dock varit att kunna föra över del av bufferten som anslagssparande till 2013 eftersom vår ekonomi då blir än mer ansträngd enligt våra beräkningar.

Trots att vår prognos 2012 för de totala förvaltningskostnaderna (samtliga finansieringskällor) fortfarande håller sig inom totalen för våra tillgängliga medel (samtliga finansieringskällor sammanslagna), ser vi nu en risk att vår anslagskredit för innevarande år kommer behöva användas. Aktuell prognos visar att ungefär halva anslagskrediten, eller ca 8 miljoner kronor, kommer nyttjas 2012. Detta, som sagt, trots att våra totala kostnader ryms inom våra tilldelade förvaltningsmedel.

Anledningen till den höga anslagsbelastningen, och behovet av att använda anslagskrediten, är att kostnadsutfallet mot våra tre finansieringskällor förskjutits en knapp procentenhet mot anslaget jämfört med ursprungliga beräkningar. Det beror bland annat på att vår verksamhet i många delar styrs till att hantera de fortsatta problemen kopplade till bostadstillägget.

Skillnaden som alltid uppstår i fördelningen mellan finansieringskällorna mellan beräkningar för beslut om tilldelning och faktiskt kostnadsutfall mot de olika finansieringskällorna skapar stor osäkerhet i prognoserna av de inbördes proportionerna mellan finansieringskällorna inom den totala förvaltningskostnaden. Prognostiseringen av den totala förvaltningskostnaden ser vi som betydligt mindre problematisk.

Pensionsmyndighetens totala förvaltningskostnad beräknas till ca 1 368 miljoner kronor 2012 och till 1 375 miljoner kronor 2016.

Anslagsöversikt

Av tabell 2:1.2 nedan framgår att prognostiserade kostnader ryms inom ramen för tillgängliga anslagsmedel för år 2012. Dock visar aktuell prognos att ca 8 miljoner kronor av anslagskrediten kommer att behöva användas.

2012-10-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

Tabell 2:1.2 - Anslagsöversikt 2012. Beloppen anges i 1000-tal kronor

Ingående överföringsbelopp	Anslag 2012	Tilldelade medel	Prognos för hela året	Årets över-/underskridande	Awikelse från tilldelade medel	Högsta anslagskredit	Tillgängliga medel	Överskridande av anslagskredit
28 302	527 712	556 014	563 985	-36 273	-7 971	15 831	571 845	0

Anslagsunderskott

2013 minskar den tillgängliga anslagsnivån kraftigt. Samtidigt har vårt omställningsarbete inom bostadstillägghanteringen, och den anpassning till de regelförenklningar som nu införs, fördröjts. Detta medför att aktuell prognos beräknar ett underskott av anslagsmedel även 2013. Hela anslagskrediten riskerar därmed att vara ytnyttjad vid utgången av 2013. En återhämtning och stabilisering sker därefter de efterföljande åren, se tabell 2:1.3 nedan.

Tabell 2:1.3 - Anslagsmedel (beslutade/BP2013). Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Tilldelade anslagsmedel	556 014	521 591	530 266	538 993	539 059
Prognos	563 985	527 852	527 230	530 580	540 753
Över-/underskott per år	-7 971	-6 261	3 036	8 413	-1 694

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med den prognos som lämnades i juli 2012.

Tabell 2:1.4 - Prognosjämförelse. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	549 441	534 612	539 617	544 431	555 610
Överföring till/från andra anslagsposter					
Ändrade makroekonomiska antaganden					
Volym- och strukturförändringar					
Ny regel					
Övrigt	14 544	-6 760	-12 387	-13 851	-14 857
Ny prognos	563 985	527 852	527 230	530 580	540 753
Differens i 1000-tal kronor	14 544	-6 760	-12 387	-13 851	-14 857
Differens i procent	2,6	-1,3	-2,3	-2,5	-2,7

Övrigt

Prognoserna för åren 2013-2016 utgår från de preliminära budgetramar som används i verksamhetsplaneringen inför 2013. Till 2013 års preliminära budgetramar läggs bland annat kända kostnadsdrivare samt beräknade kostnadsminskningar de kommande åren.

Differenserna jämfört med föregående prognostillfälle utgörs till största delen av en mer återhållsam budgetnivå för 2013 vilken får följdverkningar även på efterföljande år. Behovet av en mer återhållsam budgetnivå kommer av förskjutningen av kostnadsutfallet mot anslaget och inte av minskad total ram för förvaltningskostnader eftersom denna inte förändrats.

De totala förvaltningskostnaderna

I tabellerna som följer redogörs för Pensionsmyndighetens totala förvaltningskostnad samt fördelningen mellan de olika finansieringskällorna först i löpande priser (tabell 2:1.5), därefter i 2012-års priser (tabell 2:1.7).

Totala kostnader – löpande priser

Tabell 2:1.5 - Totala förvaltningskostnader Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Total förvaltningskostnad	1 368 405	1 296 087	1 305 808	1 317 574	1 345 702
Varav Anslagsmedel	563 985 41,2%	527 852 40,7%	527 230 40,4%	530 580 40,3%	540 753 40,2%
AP-fonderna	497 389 36,4%	471 456 36,4%	474 518 36,3%	476 182 36,1%	486 182 36,1%
Premiepensionsfonderna	307 031 22,4%	296 779 22,9%	304 060 23,3%	310 811 23,6%	318 768 23,7%

Analys

Vid framräkningen av kostnadsökningen för åren 2013-2016 tas hänsyn bland annat till makroekonomiska förutsättningar från Konjunkturinstitutet vilka framgår av bilaga 2. För förvaltningskostnaderna har Konjunkturinstitutets beräknade KPI beaktats samtidigt som vi gör en egen bedömning av löneutvecklingen på Pensionsmyndigheten. Eftersom Pensionsmyndighetens totala kostnader utgörs till ca 40 procent av personalkostnader har bedömda löneökningar använts motsvarande denna andel och resterande andel av framräkningen har utgjorts av KPI från Konjunkturinstitutets beräkningar. Vi har dessutom tagit hänsyn till de minskade förvaltningskostnadsramar som väntas genom att i våra beräkningar ha en generell reducering vid framräkningen av kostnader, för att på så sätt visa på behovet av kostnadseffektivisering och stram verksamhetsplanering.

För fördelningen av kostnader mellan de tre finansieringskällorna används Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning där förvaltningsanslaget sedan myndighetsbildningen utgjort ca 40 procent. Efter analys av utfall samt av verksamhetsplaner och prognoser för de kommande åren har procentsatser för fördelning från och med 2012 och framåt beräknats. Denna kostnadsfördelning återspeglas i beräkningarna i utgiftsprognoserna och beräknade procentsatser framgår av tabellen ovan.

Under årets första nio månader har förvaltningsanslagets andel av de totala förvaltningskostnaderna uppgått till 41 procent, vilket är något högre än de ursprungliga beräkningarna. Prognosen för helåret pekar mot att andelen höjs ytterligare något.

Trenden vad gäller kostnadsfördelningen de kommande åren pekar mot att AP-fondernas andel av finansieringen fortsätter minska på bekostnad av

premiepensionssystemet. En anledning till detta är att avskrivningarna hos Försäkringskassan av de IT-stöd som togs fram i samband med pensionsreformen, som till övervägande del finansieras via AP-fonderna, blir i stort sett slutavskrivna under budgetperioden samtidigt som våra egenutvecklade IT-stöd, inklusive driften av dessa, bedöms successivt komma att belasta samtliga finansieringskällor med en mer jämn fördelning. Att inte anslagsfinansieringen påverkas på samma sätt som finansieringen via premiepensionssystemet beror på att premiepensionssystemet hela tiden växer i omfattning vad gäller antal sparare, förvaltad kapital, antal pensionärer och belopp som betalas ut. För inkomst- och tilläggspension (AP-fonderna) är volymerna relativt oförändrade medan garantipensionen (anslag) visar på minskade volymer framöver. Anslagsnivån bedöms hållas uppe något fram till dess att hanteringen av bostadstillägget stabiliserats på en önskvärd nivå.

För närvarande finns ingen större nyinvestering inplanerad för att ersätta de IT-stöd som kommer att slutavskrivas under perioden och som då är 10 år. En eventuell utveckling av sådana ersättningssystem kan påverka kostnadsfördelningen.

Som visades i tabell 2:1.3 ovan används anslagsmedlen fullt ut i våra prognoser. Förskjutningen i fördelningen mellan finansieringskällorna mellan beräkningar för beslut om tilldelning och faktiskt kostnadsutfall medför därför att hela den tillgängliga ramen för förvaltningskostnader inte går att använda. Ett användande av tillgängliga anslagsmedel medför att vi måste lämna övriga tillgängliga medel till viss del outnyttjade, se följande tabell.

Tabell 2:1.6 - Tillgängliga medel (beslutade/BP2013). Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt tillgängliga medel	1 374 586	1 325 848	1 350 284	1 365 817	1 384 469
Varav Anslagsmedel (inkl. sparande)	556 014	521 591	530 266	538 993	539 059
AP-fonderna	559 357	510 854	517 356	517 865	528 550
Premiepensionsfonderna	259 215	293 403	302 662	308 959	316 860
Prognos	1 368 405	1 296 087	1 305 808	1 317 574	1 345 702
Outnyttjade tillgängliga medel per år	6 181	29 761	44 476	48 243	38 767

Tabellen ovan visar att även om vi utnyttjar hela anslagskrediten 2013, vilket vi gör med en prognos på 1 296 087 tusen kronor och en skattad anslagsandel på 40,7 procent, så är det 30 miljoner kronor av övriga medel som vi inte kan använda.

Skillnaden som alltid uppstår i fördelningen mellan finansieringskällorna mellan beräkningar för beslut om tilldelning och faktiskt kostnadsutfall mot de olika finansieringskällorna skapar dock stor osäkerhet i prognoserna av de inbördes proportionerna mellan finansieringskällorna inom den totala förvaltningskostnaden. Prognostiseringen av den totala förvaltningskostnaden ser vi som betydligt mindre problematisk.

2012-10-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

Totala kostnader – 2012-års priser

För att tydligare visa på vilka delar av verksamheten som ökar respektive minskar i kostnad görs ytterligare analys av de totala förvaltningskostnaderna efter tabell 2:1.7 nedan där prognostiserade förvaltningskostnader anges i fasta priser.

Tabell 2:1.7 - Totala förvaltningskostnader Beloppen i 2012-års priser, 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Total förvaltningskostnad	1 368 405	1 296 087	1 296 087	1 284 087	1 286 087
Varav Anslagsmedel	563 985	527 852	523 305	517 095	516 797
AP-fonderna	497 389	471 456	470 986	464 080	464 644
Premiepensionsfonderna	307 031	296 779	301 796	302 912	304 646

Analys

Att den totala förvaltningskostnaden minskar 2013 beror på att kostnaderna för IT-stöden hos Försäkringskassan minskar samtidigt som det tillkommer kostnader för avskrivningar och drift för IT-stöd i egen regi, dock i betydande mindre omfattning. Dessutom görs en anpassning till de minskade budgetramar som aviserats till följd av att de medel som vi erhållit sedan myndighetsstarten för att hantera ärendebalanser successivt trappas av. Även viss effekthemtagning från de utvecklingsinsatser som pågår bedöms kunna göras under perioden. Sammantaget ger dessa förändringar en kostnadsminskning.

Även åren 2014-2016 överstiger minskningen av avskrivningarna hos Försäkringskassan de tillkommande kostnaderna för avskrivningar och drift av egenutvecklade IT-stöd. Eftersom avskrivningarna av egenutvecklade IT-stöd till stor del är kopplade till det framtida utvecklingsarbetet, som i alla delar ännu inte är detaljplanerat, råder av naturliga skäl osäkerhet kring de kommande avskrivningskostnaderna. Det finns i dagsläget ingen nyinvestering inplanerad för att ersätta de IT-stöd hos Försäkringskassan som kommer att slutavskrivas under perioden. En reinvestering i sådana ersättningssystem skulle givetvis påverka avskrivningskostnaderna framåt i tiden.

Räntekontokredit (enligt 7 kap 4 § budgetlagen)

Pensionsmyndighetens räntekontokredit är avsedd för såväl skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet som kreditutrymme för förvaltningskostnader som innefattar de tre finansieringskällorna. Räntekontokrediten för Pensionsmyndigheten täcker därmed fyra delar. Förvaltningskostnader som finansieras via premiepensionssystemet ökar belastningen av den ackumulerade räntekontokrediten med knappt 25 miljoner kronor månatligen fram till den månad då det faktiska avgiftsuttaget görs från premiepensionsspararnas konton. 2012 gjordes avgiftsuttaget den 23-24 april.

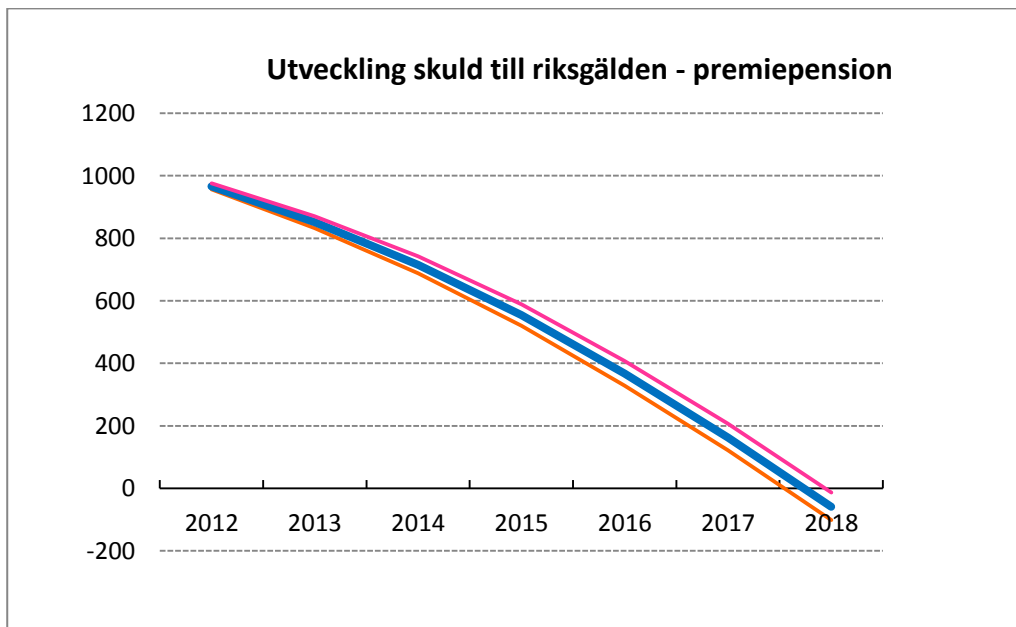
Krediterna för administrationskostnader finansierade via anslag och AP-fondsmedel används endast vid behov.

Nedan redovisas den ackumulerade skulden till Riksgälden avseende räntekontokredit vid utgången av respektive år till den del den avser uppbyggnaden av premiepensionssystemet.

Tabell 2:1.8 - Skuldprognos avseende uppbyggnaden av premiepensionssystemet. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

År	2012	2013	2014	2015	2016
Belopp tkr	965 600	850 964	714 719	553 904	367 315

Följande diagram visar en prognos över skuldens utveckling fram till år 2018 då den ska vara helt återbetald.

De tre kurvorna i diagrammet illustrerar ackumulerad skuld vid olika antaganden om räntans storlek (1,02 %, 2,02 % resp. 3,02 %) för det lån som finns hos Riksgälden. Nuvarande genomsnittlig ränta är 2,02 % (rörliga och bundna lån).

Analys

Skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet ska amorteras på ett rättvist sätt mellan generationerna och vara återbetald 2018. Som underlag för detta finns en modell där beräknade avgifter matchar kostnader och amorteringar. Storleken på de årliga amorteringarna är främst beroende på värdet på pensionsspararnas tillgångar. Diagrammet ovan visar att skulden är återbetald 2018 med angivna förutsättningar.

Särskild kredit (enligt 7 kap 6 § budgetlagen)

För att klara likviditetsbehovet i fondhandeln behövs en särskild kredit. Krediten uppgår 2012 till 9 000 miljoner kronor.

2012-10-26

Analys

Under 2011 utnyttjades krediten som mest under en enskild dag med ca 7 225 miljoner kronor (2011-10-21). Maximalt utnyttjande av fondhandelskrediten hittills under 2012 var den 4 juli, ca 4 435 miljoner kr.

Behovet av den särskilda krediten är beroende av antalet fondbyten, pensionsspararnas genomsnittliga behållning och i vilka fonder som handel sker. Nyttjandet av kreditramen har ökat successivt sedan premiepensionssystemet infördes. Orsaken till detta har bland annat varit de så kallade förvaltningsbolag som genomfört ett stort antal fondbyten för pensionssparares räkning vid ett och samma tillfälle, vilket då medför stora belastningar på krediten. Även om förvaltningsbolagens möjlighet att genomföra många samtidiga fondbyten för sina kunder via så kallade robotinskjutningar stoppats sedan den 1 december 2011 kan fortfarande stor belastning av krediten komma att förekomma. Historiskt har det visat sig att då osäkerhet råder på finansmarknaden, till exempel vid kraftig börsnedgång, ökar fondbytena och därmed belastningen av krediten oavsett om förvaltningsbolag är inblandade eller inte.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

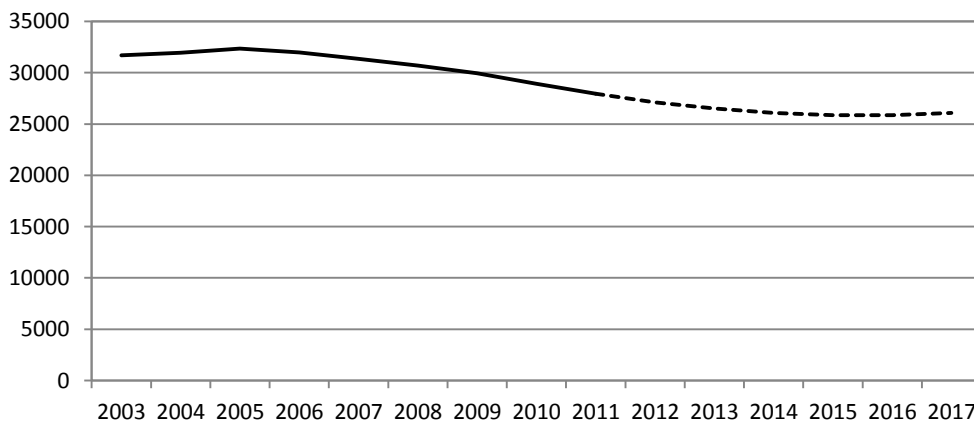
2012	2013	2014	2015	2016	2017
902 400	885 100	871 700	869 700	881 800	904 400

Analys

För år 2012 beräknas utgifterna för barnpension bli 773 miljoner kronor och utgifterna för efterlevandestöd knappt 130 miljoner kronor.

Antalet pensionstagare med barnpension eller efterlevandestöd beräknas minska sakta till och med 2015 eftersom antalet barn i tonåren beräknas minska. De flesta som har barnpension är över 12 år. Dessutom har antalet dödsfall hos vuxna i åldrarna 25 – 55 år minskat under de senaste åren. SCB har i sin befolkningsprognos en fortsatt minskning av dödsriskerna för dessa åldrar.

Antal pensionstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Medelbeloppet för barnpension påverkas av inkomstindex. Inkomstindex har ökat med 4,9 procent år 2012 vilket innebär att en inkomstgrundad barnpension har räknats upp med ungefär 3,3 procent. Medelbeloppet för barnpensioner beräknas dock öka med endast en procent år 2012. Nybeviljade barnpensioner är lägre än de som finns i beståndet. Även för kommande år beräknas ökningstakten för medelbeloppet bli måttlig. Medelbeloppet beräknas bli 32 400 kronor år 2012 och 33 800 kronor år 2017.

Medelbeloppet för efterlevandestöd, som främst påverkas av prisbasbeloppet, beräknas öka från 14 000 år 2012 till 15 100 år 2017.

2012-10-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	902 600	885 100	876 500	877 600	887 500
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	0	-4 900	-7 900	-5 700
Volym- och strukturförändringar	-200	0	+100	0	0
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	902 400	885 100	871 700	869 700	881 800
Differens i 1000-tal kronor	-200	0	-4 800	-7 900	-5 700
Differens i procent	-0,0	0	-0,5	-0,9	-0,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

Både prognoserna för inkomstindex och prisbasbeloppet har sänkts för åren 2014 – 2016 jämfört med föregående anslagsuppföljning.

Volym- och strukturförändringar

Volymprognosen är i stort sett oförändrad.

2012-10-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

1:7 Pensionsrätt för barnår

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	6 327 000 ¹	6 467 652 ²	6 720 888	6 413 002	6 743 604	6 979 591
Preliminär avgift	5 909 008 ¹	6 033 262	-	-	-	-
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	417 992	434 390	491 939	-25 420	39 324	-
Prognostiserad avgift för respektive år	5 884 518	6 071 316	6 228 950	6 438 422	6 704 280	6 979 591

1 Fastställd av riksdag eller regering.

2 Enligt förslag i budgetpropositionen

Anslaget omfattar statliga ålderspensionsavgifter för barnår rätt till personer med barn under 5 år (adoptivbarn utgör ett undantag och pensionsrätten för dem beräknas från det datum när föräldern/föräldrarna får omvårdnaden vilket kan leda till att barnets ålder förskjuts till 10-års-åldern).

Den statliga ålderspensionsavgiften består av två delar: preliminär avgift som baseras på den beräknade pensionsrätten för barnår och ett regleringsbelopp som täcker avvikelserna mellan det preliminära belopp som tagits ut och faktisk avgift. Regleringen äger rum tre år efter det att det preliminära beloppet tas ut.

Analys

För försäkrad förälder till små barn i åldern 0-4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-årsåldern, fastställs det pensionsgrundande beloppet som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Prognosen påverkas dels av antalsutvecklingen av barn huvudsakligen i åldern 0-4 år, dels av utvecklingen av medelbelopp som beräknas i de olika beräkningsalternativen. Medelbeloppen påverkas i sin tur av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Utfall för år 2010 visar att knappt 54 procent får sin barnår rätt beräknad enligt något av de två utfyllnadsalternativen och resten får ett inkomstbasbelopp enligt det tredje alternativet.

På sikt antas att en allt mindre andel, knappt 46 procent år 2017, kommer att få sin barnår rätt enligt utfyllnadsalternativen.

Anslaget för år 2012 är 6 327 miljoner kronor och inkluderar ett regleringsbelopp på 418 miljoner kronor. Anslagsbeloppet år 2013 beräknas bli 6 468 miljoner kronor enligt budgetpropositionen inklusive ett regleringsbelopp på 434 miljoner kronor. För år 2014, beräknas anslagsbelastningen minus regleringsbeloppet stiga i takt med

2012-10-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

löneutvecklingen och till följd av att antalet barn i åldern 0-4 år ökar. Efter år 2014 minskar antalet barn något och en tillfällig minskning beräknas ske år 2015 i anslagsbeloppet på grund av att regleringsbeloppet beräknas minska. Anslagsbelastningen beräknas öka igen år 2016.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	6 510 975	6 746 796	6 440 738	6 725 411
Överföring till/från andra anslag	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	-3 616	-24 425	-25 849	-21 131
Volym- och strukturförändringar				
Ny regel	–	–		
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare	0	-1 483	-1 887	+39 324
Differens mot förslag i budgetproposition	-39 707	–	–	–
Ny prognos	6 467 652	6 720 888	6 413 002	6 743 604
Differens i 1000-tal kronor	-43 323	-25 908	-27 736	+18 193
Differens i procent	-0,7	-0,4	-0,4	+0,3

Ändrade makroekonomiska antaganden

Antaganden om något sämre timlöneutveckling från och med år 2013 och därmed sänkta inkomstbasbelopp(från och med år 2014) har gjort att prognoserna minskat något.

Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare

På grund av den sämre antagna makroekonomiska utvecklingen minskar regleringsbeloppen något åren 2014 och 2015. Det fanns inget regleringsbelopp för år 2016 i tidigare prognos och därför blir regleringsbelopp/avvikelsen synlig först i denna prognosomgång.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Prognos. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pensioner från AP-fonderna	236 001 000	254 118 000	259 857 000	268 190 000	280 555 000	295 032 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	2 729 000	2 710 000	2 703 000	2 741 000	2 796 000	2 875 000
Summa under utgiftstaket	238 730 000	256 828 000	262 560 000	270 931 000	283 351 000	297 907 000
Premiepensioner	2 466 000	3 395 000	4 331 000	5 448 000	6 784 000	8 323 000
Summa ålderspensionssystemet	241 196 000	260 223 000	266 891 000	276 379 000	290 135 000	306 230 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, dvs. förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket m.fl. ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader m.m. redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Analys

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna ökade med knappt 0,1 miljarder kronor år 2011 och beräknas öka med 17 miljarder kronor år 2012 och 19 miljarder kronor år 2013. Under åren 2014 – 2017 beräknas utgifterna öka med ungefär 11 miljarder kronor per år i genomsnitt. Variationerna förklaras huvudsakligen av indexeringen av pensionerna, se avsnittet Prognoser för inkomstindex och balanstal.

Frånsett de variationer som orsakas av indexeringen ökar utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna. Utgiftsökningen beror på ett ökat antal ålderspensionärer, att en allt större andel av pensionärerna har inkomstgrundad ålderspension och att medelpensionen ökar eftersom nytillkommande pensioner i genomsnitt är högre än pensionerna i beståndet.

Antalet med inkomstgrundad ålderspension kan beräknas som summan av antalet tilläggspensioner för födda 1937 eller tidigare och antalet inkomstpensioner. Då bortses från dem som endast har premiepension. De betraktas inte som "riktiga" pensionärer eftersom många endast tar ut premiepension för att få tillgång till rabatter, t.ex. på kommunala färdmedel. I december 2011 var antalet med inkomstgrundad pension enligt denna definition 1 837 000. Det beräknas att detta antal har vuxit till 2 114 000 i december 2017.

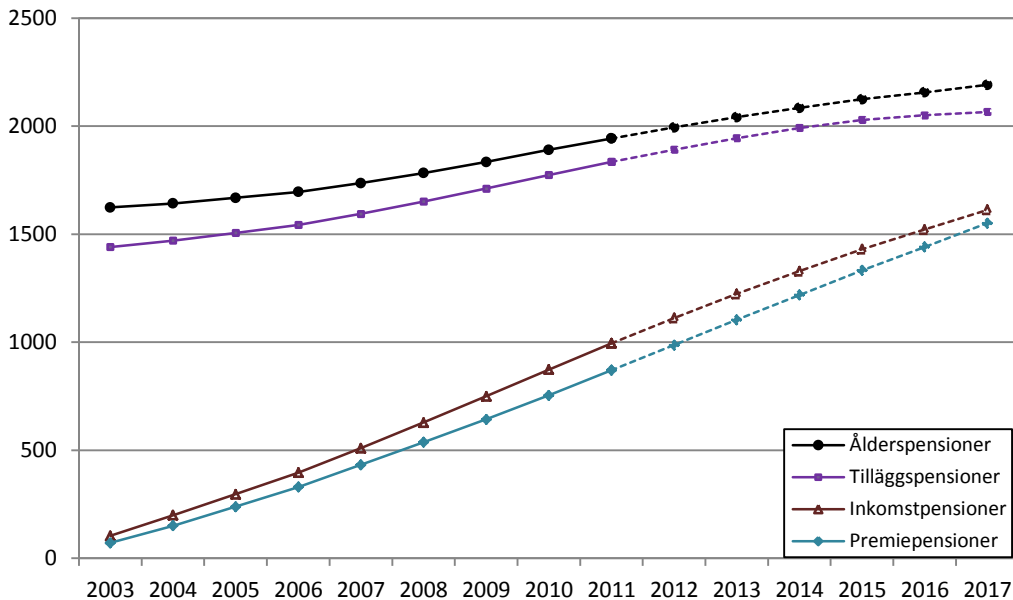
Antalet tilläggspensioner var 1 835 000 i december 2011, dvs. något färre än det totala antalet med inkomstgrundad ålderspension. Antalet tilläggspensioner beräknas vara 2 066 000 i december 2017, ungefär 48 000 färre än det totala antalet med inkomstgrundad pension. De som fyller 61 år från och med 2015 har inte rätt till någon tilläggspension.

Antalet inkomstpensioner var 995 000 i december 2011 och beräknas vara 1 613 000 i december 2017. Orsaken till den kraftiga ökningen är att allt fler födelseårgångar får rätt till denna förmån.

Antalet premiepensioner är färre än antalet inkomstpensioner trots att ungefär 15 000 personer, de flesta under 65 år, endast har premiepension. Det finns ungefär 120 000 pensionärer över 65 år med inkomstpension som ännu inte har tagit ut premiepension. I några fall har de inte heller rätt till premiepension. Antalet premiepensioner var 870 000 i december 2011 och beräknas vara 1 551 000 i december 2017.

Diagrammet nedan visar hur antalet inkomstgrundade ålderspensioner har utvecklats sedan 2003 och hur antalet beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas antalet ålderspensioner totalt (inklusive personer med endast garantipension).

Antal ålderspensioner samt antal tilläggs- och premiepensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december, 1 000-tal

En orsak till att antalet inkomstgrundade ålderspensioner har ökat är att antalet med tidigt uttag av ålderspension har ökat. År 2009 skedde dock en uppbromsning. Antalet och andelen 61-åringar med inkomstpension blev lägre 2009 jämfört med 2008. Mellan 2009 och 2011 sjönk denna andel ytterligare något. Antalet inkomstpensioner under 65 år ökade ändå eftersom antalet 63- och 64-åringar med inkomstpension ökade relativt kraftigt. Under de tre första kvartalen 2012 har andelen 61-åringar med tidigt uttag ökat ganska kraftigt jämfört med motsvarande period åren innan.

Den tabell som följer nedan visar hur andelen 61-åringar med inkomstpension har utvecklats och vilken bedömning som har gjorts för kommande år. Denna bedömning har stor inverkan på prognosen över det totala antalet med tidigt uttag. Andelen bedöms öka ganska kraftigt i år. Jämfört med föregående anslagsuppföljning har dock andelen 61-åringar med inkomstpension sänkts något. För åren efter 2012 antas att andelen blir som ett genomsnitt av 2011 och 2012. Dessa bedömningar är osäkra. Det är möjligt att det nu sker ett trendbrott och att andelen med tidigt uttag kommer att bli

betydligt högre. Å andra sidan är det möjligt att ökningen hittills under 2012 är tillfällig.

Andel 61-åringar med inkomstpension, % (bas: antal 61-åringar i befolkningen)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013-2017
Kvinnor	2,6	3,1	3,8	4,4	5,8	6,3	5,7	5,6	5,5	6,3	5,9
Män	4,7	5,4	6,3	6,6	7,4	7,7	7,6	7,4	7,4	8,2	7,8

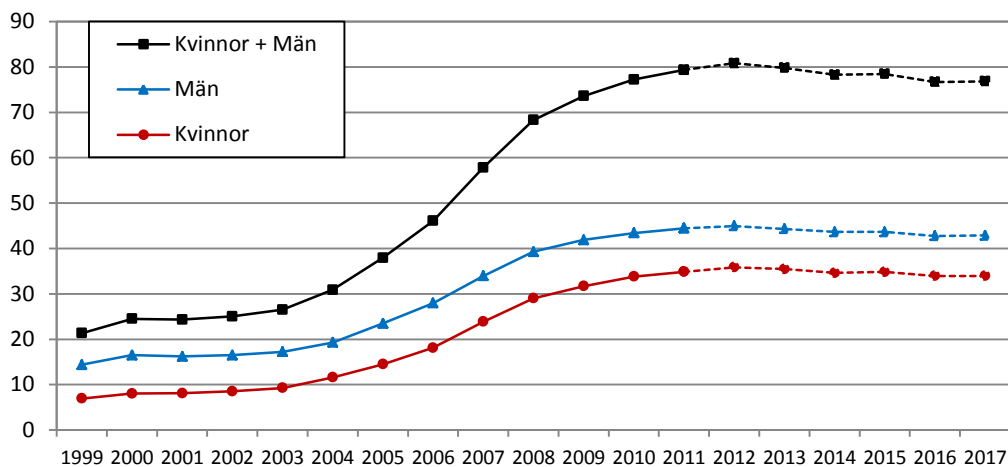
Det kan finnas flera skäl till att en person väljer att ta ut sin ålderspension före 65 års ålder. Några exempel:

- En del väljer att sluta att förvärvsarbeta helt eller delvis före 65 års ålder. De väljer att i stället få sin försörjning från ålderspension, kanske i kombination med tjänstepension.
- Det finns personer som tar ut sin ålderspension tidigt och placerar pensionsbeloppet i kapitalförsäkringar eller på annat sätt samtidigt som de fortsätter att förvärvsarbeta.
- En del personer med sjukersättning väljer att komplettera sjukersättningen med ålderspension.
- Personer som har sökt men inte får sjukpenning eller sjukersättning kanske väljer att istället börja ta ut sin ålderspension.
- En annan grupp kan vara personer som är arbetslösa och inte har rätt till arbetslöshetsersättning och därför påbörjar sitt pensionsuttag tidigt.
- En del väljer att gå i pension före 65 års ålder beroende på att maken/makan har pensionerat sig.

Pensioneringsbeteendet de senaste åren kan ha påverkats av till exempel den kraftiga konjunkturedgången 2008, den högre arbetslösheten, balanseringen och de därmed sänkta inkomstpensionerna samt vissa regeländringar inom skattelagstiftningen och sjukförsäkringen. Den konjunkturedgång som pågår kan påverka pensioneringsbeteendet på flera sätt. Fler arbetslösa kan medföra att fler väljer ett tidigt uttag av ålderspension. Å andra sidan kan den ökade osäkerheten medföra att färre väljer att sluta förvärvsarbeta ”i förtid” och att färre väljer att ta ut sin ålderspension för att placera beloppet i kapitalförsäkringar eller dylikt.

Det diagram som följer visar antal inkomstpensioner (före 2004 tilläggs pensioner) i åldern 61 – 64 år sedan 1999 samt en prognos till 2017.

Antal personer i december med inkomstpension (före 2004 tilläggspension) i åldern 61 – 64 år, 1 000-tal

Antalet personer som senarelägger pensionsuttaget till efter 65 år har också ökat relativt kraftigt. År 2008 var det drygt 12 000 personer som tog sent uttag av ålderspension, dvs. som var över 65 år när ålderspensionen nybeviljades. Detta antal hade ökat till 19 000 år 2010. År 2011 och hittills under 2012 har detta antal inte förändrats i någon större utsträckning. Det är färre personer som tar sent uttag än tidigt uttag av ålderspension. De flesta som väljer sent uttag skjuter bara upp pensionsuttaget något eller några år medan antalet nybeviljade ålderspensioner med tidigt uttag är relativt jämnt fördelat mellan 61 och 64 år. Därför har tidigt uttag större effekt på utgifterna än sent uttag.

I en ny rapport, ”Skäl till att gå i pension eller inte”, som finns på Pensionsmyndighetens hemsida (<http://www.pensionsmyndigheten.se/5464.html>) redovisas en enkätundersökning där personer med respektive utan ålderspension har intervjuats. Rapporten visar bland annat att det fortfarande finns en ”norm” att gå i pension vid 65 års ålder trots att det inte längre finns någon formell pensionsålder.

Medelbeloppen för inkomstpension och premiepension beräknas öka kraftigt, vilket bland annat beror på den så kallade tjugondelsinfasningen av dessa förmåner. Medelbeloppet för inkomstpension påverkas också av indexering. Medelbeloppet för premiepension ökar beroende på att nya ålderspensionärer har kunnat arbeta in premiepensionsrätt under fler år än tidigare födelseårgångar. Medelbeloppet för premiepension påverkas även av börsutvecklingen med mera. Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med mellan 5 och 11 procent per år 2012 – 2017. Medelbeloppet för premiepension ökar med mellan 7 och 22 procent per år enligt beräkningen.

Medelbeloppet för tilläggspension beräknas minska varje år trots indexuppräknningar. Tjugondelsinfasningen medför att varje ny födelseårgång med ålderspension får en allt lägre tilläggspension i genomsnitt. Medelbeloppet påverkas också av att beståndet ålderspensionärer förändras. De som avlider har ofta färre intjänandeår jämfört med dem som tillkommer vilket har en höjande effekt på medelbeloppet.

År 2012 beräknas 75,4 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggspension, 23,6 procent av inkomstpension och 1,0 procent av premiepension. År 2017 beräknas

tilläggs pensionens andel ha minskat till 57,1 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra 40,2 procent av utbetalningarna och premiepension 2,7 procent. Under hela prognosperioden kommer således tilläggs pension att stå för merparten av utgifterna för inkomstgrundad ålderspension. Detta beror på att personer födda 1937 eller tidigare bara har rätt till denna förmån och att de som är födda något av åren 1938 – 1953 också har rätt till tilläggs pension, dock i minskande omfattning.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	241 123 000	260 243 000	268 300 000	279 798 000	293 021 000
Varav utgifter under utgiftstaket	238 669 000	256 936 000	264 012 000	274 314 000	286 116 000
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	0	-1 256 000	-3 120 000	-2 497 000
Volym- och strukturförändringar	-2 000	-193 000	-229 000	-286 000	-285 000
Ny regel	-	-	-	-	-
Förändring av överföringar till EG	+7 000	+2 000	+1 000	+2 000	+2 000
Förändring av administrationskostnader	+56 000	+83 000	+32 000	+21 000	+15 000
Ny prognos utgifter under utgiftstaket	238 730 000	256 828 000	262 560 000	270 931 000	283 351 000
Förändrad prognos för premiepensioner	+12 000	+88 000	+43 000	-36 000	-121 000
Ny prognos	241 196 000	260 223 000	266 891 000	276 379 000	290 135 000
Differens i 1000-tal kronor	+73 000	-20 000	-1 409 000	-3 419 000	-2 886 000
Differens i procent	+0,0	-0,0	-0,5	-1,2	-1,0

Ändrade makroekonomiska antaganden

Inkomstpension och tilläggs pension påverkas främst av inkomstindex. Om balanseringen är aktiverad påverkas dessa pensioner av balansindex i stället för inkomstindex. Tilläggs pension påverkas även av prisbasbeloppet.

Jämfört med föregående anslagsuppföljning har prognosen för både balansindex och prisbasbeloppet sänkts för åren 2014 – 2016.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet ålderspensionärer med tilläggs pension och inkomstpension, t.ex. vid 65 år, har sänkts.

Förändring för överföringar till EG

Prognosen för överföringar till EG:s tjänstepensionssystem har höjts.

Förändring för administrationskostnader

Prognosen för AP-fondernas interna administrationskostnader och provisionskostnader har höjts. Prognosen för kostnadsersättningarna till Pensionsmyndigheten och Skatteverket m.m. har däremot sänkts efter år 2013.

Förändrad prognos för premiepensioner

Prognosen för antalet premiepensioner har sänkts. Prognosen för medelbeloppet har höjts för 2012 – 2014 men sänkts för 2015 och 2016.